

17413

Doğan BEKİN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımı Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasa'nın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi içtüzüğünün 96'ncı maddeleri gereğince saygılarımla talep ederim. 25.09.2024

Doğan BEKİN
İstanbul Milletvekili

Şekerpancarı, Türkiye'de üretilen şekerin hammaddesi olduğu gibi, farklı yan ürünleri ile birlikte tarımda en katma değerli ürünlerin başında gelmektedir. Türkiye, pancardan şeker üretiminde dünyada beşinci sırada yer alırken, Avrupa'da ise dördüncü sırada bulunmaktadır. Bu yıl, Tarım ve Orman Bakanı tarafından birçok tarımsal ürün için açıklanan taban alım fiyatları çiftçimizi hayal kırıklığına uğratmıştır. Maalesef pancar üreticilerimiz de benzer bir tablo ile karşı karşıya kalmıştır. Türkiye genelinde şeker pancarı üretimi 60'a yakın ilde yapılmaktadır. Konya ilimiz bu üretimin % 32'sini tek başına karşılamaktadır. Bu ilimizin üretimini, % 5-6'lık oranlar ile Yozgat, Afyonkarahisar, Kayseri ve Eskişehir illerimiz takip etmektedir. Türkşeker tarafından yayınlanan 2022 raporuna göre; Türkiye'deki yıllık şeker üretim kapasitesi, 3 milyon 151 bin ton pancar şekeri ve 990 bin ton nişasta bazlı şeker olmak üzere toplam 4 milyon 141 bin ton olarak belirtilmiştir.

Bu yıl Cumhurbaşkanlığı kararı ile toplamda 2 milyon 910 bin ton şeker kotası belirlenmiştir. Bunun % 35'i Türkşeker'e, % 33'ü özel şirketlere, % 32'si ise kooperatiflere tahsis edilmiştir. Geçtiğimiz yıl şeker pancarı alım fiyatı 1.755 TL, artı 100 TL primle birlikte 1.855 TL/ton olarak açıklanmıştı. 2024 yılı şeker pancarı alım fiyatı ise kota tamamlama primi ile birlikte ton

başına 2.375 TL olmuştur. 2024 yılı şeker pancarı alım fiyatında, bir önceki yılın alım fiyatına göre yaklaşık % 28'lik bir artış olmuştur. Ancak açıklanan bu fiyat çiftçilerimizin beklentisini karşılamamıştır. Şu anda bir kilogram şekerin maliyetinin 35 lira olduğu belirtilmektedir. Bu fiyatın altında her satışın zarar olduğu çok açıktır. Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi, Temmuz ayında % 3,42 artarken, yıllık bazda % 41,60 artmıştır. Çiftçilerin giderlerinin arttığı ve haliyle üretim maliyetlerini yükselttiği de çok açık bir şekilde görülmektedir.

Çiftçilerimizin daha adil bir piyasa ortamında faaliyet göstermesi için tıpkı buğdayda olduğu gibi pancar hasat dönemlerinde şeker ithalatının yasaklanması gerekmektedir. 4 Nisan 2001'de kabul edilen Şeker Yasası ile birçok şeker fabrikası özelleştirme kapsamına alınmış ve şeker pancarı üretiminde kota uygulamasına geçilmiştir. 2022 yılında, yanlış politikalar sonucunda 400 bin ton şeker ithalatının altına imza atılmıştır. Şeker pancarı üretim imkânımız var iken üretmeyip IMF tarafından dayatılan bu yasa ile uygulanan kota sonrası, 400 bin ton şeker ithalatının yapılmış olması izahı olmayan bir durumdur. Ayrıca pancarda planlı bir üretim olmasına rağmen, ithalatta dikkate alındığında şekerde bugün 500 bin ton gibi ciddi bir stok fazlası sorunu ile karşı karşıya kalınmıştır. 2024 yılı şeker pancarı hasatının başladığı bu günlerde, stok sorunun en ağır faturasını da kamuya ait TÜRKŞEKER ödeyecektir. Haliyle oluşan kamu zararının faturasının da milletimize kesileceği çok açıktır.

Bu bağlamda;

- 1- Şeker Pancarı alım fiyatının, çiftçimiz sökülme işlemine başlamadan önce açıklanması mümkün değil midir? Mümkün ise neden açıklanmamaktadır? Bu sürecin sonraki yıllarda bir takvime bağlanması ile ilgili bir çalışmanız var mıdır? Varsa nelerdir?
- 2- Şeker Pancarı üretimine ilişkin maliyet hesabı yaptınız mı? Yaptıysanız alım fiyatı açıklanırken bu hesap dikkate alınmış mıdır?
- 3- Gerek Türkşeker'de gerekse Kooperatif ve özel şirketlerin elinde bulunan şeker stoku ile ilgili bir veriniz var mıdır? Varsa, 2024 yılı itibarıyla şeker stoku ne kadardır?
- 4- Şeker Pancarı hasat dönemi ile mevcut şeker stoku da dikkate alındığında şeker ithalatının yasaklanmasına ilişkin çalışmanız var mıdır? Varsa nelerdir?

5- 2023 yılında şeker ihracatında kota kısıtlaması yapıldı mı? Yapıldı ise aylık olarak ne kadar miktarda ihracata izin verildi?

6- 2024 şeker ihracatında kota kısıtlaması yapılacak mıdır? Yapılacak ise aylık olarak ne kadar miktarda ihracata izin verilecektir? Neden şeker ihracatında kısıtlama yapılmaktadır?

7- 2024 yılı şeker pancarı alım fiyatları sonrası Şeker Kurumu'nun piyasaları düzenleme rolü, stok ve dış ticaret dengesini başarılı bir şekilde yönetebileceğini düşünüyor musunuz? İç piyasadaki gelişmelerin takip edilerek üreticiyi korumaya yönelik plan ve programınız var mıdır? Varsa nelerdir?

